

महाराष्ट्र विधानपरिषद
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
शुक्रवार, दिनांक २१ जून, २०१९
(सकाळी १०-०० ते ११-४५ वाजेपर्यंत)

लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) —

- (१) सर्वश्री प्रकाश गजभिये, किरण पावसकर, हेमंत टकले, आनंद ठाकूर, अॅड. राहुल नार्वेकर, श्री. ख्वाजा बेग, श्रीमती विद्या चव्हाण, सर्वश्री धनंजय मुंडे, विक्रम काळे, सतिश चव्हाण, अनिकेत तटकरे, जगन्नाथ शिंदे, रामराव वडकुते, अरुणकाका जगताप, अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, अनिल भोसले, शरद रणपिसे, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, रामहरी रुपनवर, आनंदराव पाटील, अॅड. हुस्नबानू खलिफे, श्री. हरिसिंग राठोड, प्रा. जोगेन्द्र कवाडे, सर्वश्री सुभाष झांबड, अमरनाथ राजूरकर, डॉ. सुधीर तांबे, श्री. जनार्दन चांदूरकर, डॉ. वजाहत मिर्झा, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे, श्री.विलास पोतनीस, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"दिनांक १ मे, २०१९ रोजी महाराष्ट्र दिनाच्या दिवशी गडचिरोली जिल्ह्यातील कुरखेडा तालुक्यात नक्षलवाद्यांनी भुसूरुंग स्फोट घडवून आणला असून सदर स्फोटामध्ये १५ पोलीस जवान शहिद झाले असून त्यात वाहन चालकांच्या मृत्यूचाही समावेश असणे, तत्पूर्वी याच तालुक्यात राष्ट्रीय महामार्गाच्या कामावरील कंत्राटदारांची सुमारे २७ वाहने व डांबर प्लांट जाळून नक्षलवाद्यांनी केलेले नुकसान, कुरखेडा तालुक्यातील दादापूर येथे ठेवलेली राष्ट्रीय महामार्गाच्या कामांवरील २७ वाहने नक्षलवाद्यांनी जाळली असता कुरखेड्यांचे एसडीपीओ यांच्या नेतृत्वाखाली शीघ्र प्रतिसाद पथकाला पाचारण करुन पोलिसांचे वाहन उपलब्ध नसल्याने १५ पोलीस जवान एका खाजगी मालवाहक वाहनाने रवाना झाले असता ६ कि.मी. अंतरावर जांभूळखेडाजवळील छोट्या पुलांखाली लपून बसलेल्या नक्षलवाद्यांनी बॉम्ब स्फोट घडविणे, या दुर्घटनेत मृत्युमुखी पडलेल्या पोलीस जवानांच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत देण्याची तसेच गडचिरोली जिल्ह्यात नक्षलवाद्यांचे वाढत असलेले प्रस्थ रोखण्यासाठी शासनाने कडक उपाययोजना करण्याची होत असलेली मागणी, यावर शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची

उपाययोजना."

- (२) **डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे**, अॅड. अनिल परब, सर्वश्री विलास पोतनीस, रविंद्र फाटक, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्यात अनुदानित महाविद्यालयात सुरू असलेल्या प्राध्यापकांच्या भरतीमध्ये एका जागेसाठी उमेदवारांकडून सुमारे ४० ते ४५ लाख रूपयांची मागणी होत असल्याचे नुकतेच माहे जून, २०१९ मध्ये उघडकीस येणे, राज्य शासनाने काही रिक्त पदांच्या जागा भरण्यासाठी बिंदुनामावली मंजूर करणे, सदर बिंदुनामावलीच्या आधारे राज्यात अनुदानित महाविद्यालयात प्राध्यापकांची भरती प्रक्रिया सुरू होणे, सदर भरती प्रक्रियेमध्ये मोठ्या प्रमाणात आर्थिक उलाढाल होत असल्याचे निदर्शनास येणे, अनुदानित महाविद्यालयातील रिक्त पदांची भरती करण्यासाठी काही संस्थांनी जाहिराती दिल्या असून मुलाखतीकरिता उमेदवारांना निमंत्रणे पाठविण्यात येणे, अकोला येथील एका संस्थेने अर्ज केलेल्या उमेदवारांना अर्थशास्त्र तसेच गृहविज्ञान या विषयासाठी संस्थाचालकांनी ४५ लाख रूपयांची मागणी केल्याचेही उघडकीस येणे, तसेच खुल्या गटातील जागा असेल तर तब्बल अर्धा कोटी रूपयांची मागणी होत असल्याचे उघडकीस येणे, प्राध्यापकांच्या भरती प्रक्रियेमधून तब्बल एक हजार ५०० कोटी रूपयांची उलाढाल होण्याची शक्यता व्यक्त होत असणे, याकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, परिणामी संस्थाकडून भरती प्रक्रियेतील होत असलेल्या गैरव्यवहाराची सखोल चौकशी करण्याची नितांत आवश्यकता, यात दोषी आढळून आलेल्या संस्था चालकांविरुद्ध कडक कारवाई करण्याची नितांत आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (३) **डॉ. वजाहत मिर्झा**, सर्वश्री शरद रणपिसे, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, रामहरी रुपनवर, आनंदराव पाटील, अॅड. हुस्नबानू खलिफे, सर्वश्री हरिसिंग राठोड, सुभाष झांबड, प्रा.जोगेंद्र कवाडे, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **अल्पसंख्यांक विकास व वक्फ मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील मुस्लिम समाजातील बहुतांश वर्ग हा अद्यापही मागास स्थितीत असणे, शैक्षणिक, आर्थिक तसेच सामाजिक दृष्ट्या हा समाज

अद्यापर्यंत इतर अल्पसंख्यांक समाजाच्या दृष्टीने पिछाडीवर असणे, शासनाच्या अनेक योजनांचा लाभ या समाजाला योग्य प्रकारे मिळालेला नसणे, या समाजातील विद्यार्थी शिष्यवृत्ती, वसतिगृह सारखी आवश्यक साधने उपलब्ध होत नसल्यामुळे शिक्षणाच्या मुख्य प्रवाहातून बाहेर फेकली जात असणे, रोजगाराच्या व स्वयंरोजगाराच्या संधी मिळत नसल्याने या समाजातील तरुण निराश व वैफल्यग्रस्त झालेला असणे, अनेक प्रकारच्या सामाजिक अवहेलनांना या समाजातील तरुण-तरुणींना सामोरे जावे लागत असणे, या समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी मुस्लिम समाजातील अनेक संघटनांनी राज्यशासनाकडे रोजगार व शिक्षण क्षेत्रात आरक्षण मिळावे यासाठी मागील काही वर्षांपासून पाठपुरावा केलेला असणे, अनेक मोर्चे, निदर्शने या समाजाने शासनाचे लक्ष वेधण्यासाठी केलेले असणे, राज्यातील मुस्लिम समाजातील अनेक संघटनांनी मुस्लिम समाजाला आरक्षण मिळावे यासाठी पुणे येथे दिनांक ९ सप्टेंबर २०१८ रोजी महामोर्चा काढलेला असणे, या समाजातील महिलांचा मोठ्या प्रमाणात सहभाग या मोर्चामध्ये असणे, माहे १६ जुलै २०१४ मध्ये तत्कालीन सरकारने मराठा समाजाला १६ टक्के तर मुस्लिम समाजातील आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिक मागासलेल्या ५० पोटजातींना शैक्षणिक व नोकरीत ५ टक्के आरक्षण दिलेले असणे, या निर्णयाविरोधात करण्यात आलेल्या जनहित याचिकेच्या निर्णयात उच्च न्यायालयाने मराठा समाजाचे आरक्षण रद्द करून मुस्लिम समाजाला शैक्षणिक क्षेत्रात पाच टक्के आरक्षण कायम ठेवलेले असणे, सध्याच्या सरकारने राज्याच्या दोन्ही विधिमंडळ सभागृहांमध्ये विधेयक न मांडल्यामुळे या आरक्षणाची अंमलबजावणी झालेली नसून त्याचा कोणताही लाभ मुस्लिम समाजाला मिळालेला नसणे, राज्य मागासवर्ग आयोगाने दिनांक १५ नोव्हेंबर, २०१८ रोजी मराठा समाजाच्या आरक्षणाबाबतचा अहवाल राज्य शासनाला सुपूर्त केलेला असणे, त्यानुसार मराठा समाजाला १६ टक्के आरक्षणाचा मार्ग मोकळा होणार असणे, परंतु मा. उच्च न्यायालयाने निर्णय दिलेले मुस्लिम आरक्षण अद्याप पर्यंत राज्य सरकारने अंमलात न आणून मुस्लिम समाजाबाबत दुटप्पी धोरण घेतलेले असणे, शासनाच्या या भूमिकेमुळे मुस्लिम समाजात शासनाप्रती संताप व निराशेची भावना निर्माण झालेली असणे, मुस्लिम समाजाच्या हक्काचे शैक्षणिक व रोजगारातील पाच टक्के आरक्षणाची अंमलबजावणी करण्याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची

कार्यवाही व शासनाची भूमिका."

- (४) **अॅड. निरंजन डावखरे**, श्री. विलास पोतनीस, अॅड. हुस्नबानू खलिफे, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **पर्यटन मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"कोकण हे राज्यातील पर्यटनाच्या दृष्टीने अत्यंत महत्त्वाचे असे ठिकाण असणे, कोकणाला ७२० कि.मी. चा समुद्रकिनारा लाभलेला असणे, त्यामुळे या भागात राज्यातून तसेच परदेशातून लाखो पर्यटक भेट देत असणे, सदरहू समुद्रकिनाऱ्यावर अनेक प्रकारचे वॉटर स्पोर्ट्स तसेच साहसी क्रीडा खेळ सुरू असणे, यामध्ये कोट्यवधींची उलाढाल होणे, परंतु सुरक्षेच्या दृष्टीने येथे कोणतीही उपाययोजना केलेली नसणे, माहे मे, २०१९ मध्ये पॅरासेलिंग करताना रायगड जिल्ह्यातील मुरूड मध्ये दोर तुटून ५० फुटांवरून पडून १५ वर्षीय मुलाचा मृत्यू झाल्याची घटना घडणे, त्यामुळे कोकण किनारपट्टीवर सुरू असलेल्या साहसी खेळांबाबत प्रश्नचिन्ह निर्माण होणे, या साहसी खेळांबाबत शासनाकडून कठोर व एकसमान नियमावली आखण्याची गरज असणे, सुरक्षेच्या दृष्टीकोनातून खेळांसंदर्भात ऑडीट होण्याची मागणी करण्यात येणे, तसेच समुद्र किनारपट्टीवर पोहण्यासाठी येणाऱ्या पर्यटकांच्या सुरक्षेबाबतही कोणतीच उपाययोजना केलेली नसणे, अनेक समुद्रकिनाऱ्यांवर सुरक्षा रक्षक नियुक्त केलेली नसणे, ज्या ठिकाणी सुरक्षा रक्षक नियुक्त करण्यात आले आहेत तेथे सुरक्षा रक्षकांचे मानधन प्रलंबित नसणे, पर्यटकांच्या सुरक्षेच्या दृष्टीकोनातून कोकणातील सर्व समुद्र किनाऱ्यांवर सुरक्षा रक्षकांची नियुक्ती करून साहसी क्रीडा प्रकारांवर नियंत्रण आणून सुरक्षित क्रीडा प्रकार सुरू करण्याबाबत निधीची तरतूद करणे, याबाबत शासनाने गंभीर दखल घेऊन करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (५) **सर्वश्री रमेशदादा पाटील**, विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड. निरंजन डावखरे, प्रविण दरेकर, निलय नाईक, नागोराव गाणार, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मदत व पुनर्वसन मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"नवी मुंबईतील उरण येथील जे.एन.पी.टी. प्रकल्प सन १९८८ ते १९९० या दरम्यान पूर्ण झालेला असणे, मात्र सदर प्रकल्पामध्ये बाधित झालेल्या हनुमान कोळी वाड्याचे पुनर्वसन राज्य शासनाने अद्यापही केलेले नसणे, या प्रकरणी स्थानिक प्रकल्पग्रस्त व लोकप्रतिनिधींनी अनेक तक्रारी करूनही राज्य शासनाने कोणतीही दखल घेतली नसणे, त्यामुळे प्रकल्पग्रस्तांमध्ये

पसरलेला तीव्र असंतोष व चिडीची भावना, याबाबत शासनाने केलेली उपाययोजना व शासनाची भूमिका."

(६) **अॅड. अनिल परब, वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मत्स्यविकास मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"वेसावा मच्छिमार विविध कार्यकारी सहकारी सोसायटी लिमिटेड या संस्थेमार्फत संस्थेच्या सभासदांना मच्छिमार नौकाकरिता करण्यात येणाऱ्या १९ महिन्यांचा म्हणजेच माहे ऑगस्ट, २०१७ ते एप्रिल, २०१९ या कालावधीतील डिझेलवरील प्रतिपूर्ती परतावा रुपये १२,५६,७९,९४७/- आजतागायत मिळालेला नसल्याचे नुकतेच माहे मे, २०१९ मध्ये उघडकीस येणे, प्रतिपूर्तीसंदर्भातील प्रस्ताव आवश्यक त्या कागदपत्रांसह शासनाच्या मत्स्यव्यवसाय विभागाकडे सादर करून प्रतिपूर्ती मिळालेली नसणे, मच्छिमारांना डिझेलवरील प्रतिपूर्ती अद्याप मिळालेली नसल्याने मच्छिमार आर्थिक संकटात सापडलेले असून बहुसंख्य मच्छिमारी नौका मच्छिमारीसाठी होणारा खर्च परवडत नसल्यामुळे बंद होत असणे, याकडे शासनाचे जाणीवपूर्वक होत असलेले दुर्लक्ष, परिणामी मच्छिमारांमध्ये प्रचंड असंतोष पसरणे, सदर संस्थेने प्रलंबित डिझेल प्रतिपूर्ती परतावा तातडीने मिळावा तसेच डिझेल तेलावरील मूल्यवर्धित कराची प्रतिपूर्ती/परतावा रक्कम ६० टक्के व ४० टक्के प्रमाणात वाटप करणेसंदर्भातील नियम रद्द करणे आदि बाबत शासनाकडे केलेली मागणी, याबाबत शासनाने गांभीर्याने लक्ष घालून मच्छिमारांना प्रलंबित असलेल्या डिझेल प्रतिपूर्ती परतावा करणे गरजेचे असणे, त्यांना तात्काळ आर्थिक मदत करून आर्थिक संकटातून वाचविण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया व भूमिका."

(७) **सर्वश्री धनंजय मुंडे, हेमंत टकले, अनिकेत तटकरे, श्रीमती विद्या चव्हाण, सर्वश्री ख्वाजा बेग, विक्रम काळे, सतिश चव्हाण, जगन्नाथ शिंदे, किरण पावसकर, वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थ्यांना शिक्षणात समान संधी उपलब्ध व्हावी, या उदात्त हेतूने राज्याने कायदानुसार काही महाविद्यालयांना अल्पसंख्याक महाविद्यालयांचा दर्जा बहाल केला असणे, मुंबईतील जयहिंद महाविद्यालय, के.सी.महाविद्यालय आणि एच.आर.महाविद्यालय या तिन्ही

महाविद्यालयांना अल्पसंख्याक दर्जा असणे, या महाविद्यालयांमध्ये प्रथम वर्ष पदवी अभ्यासक्रमासाठी (इयत्ता अकरावी) सिंधी समाजातील विद्यार्थ्यांसाठी ५० टक्के जागा आरक्षित असणे, कायदानुसार इयत्ता अकरावी प्रवेशासाठी अल्पसंख्याकांसाठी राखीव असलेल्या जागा सिंधी समाजातील विद्यार्थ्यांमधून व उर्वरित जागा ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रियेद्वारे भरणे बंधनकारक असणे, तसेच, उपलब्ध राखीव जागांपैकी काही जागा शिल्लक राहिल्यास त्या जागा पुन्हा ऑनलाईनसाठी उपलब्ध करून सर्व विद्यार्थ्यांना प्रवेश मिळण्याची सिंधी देणेही बंधनकारक असणे, कायद्यातील तरतुदीनुसार प्रवेश प्रक्रिया राबविल्याबाबतची तपासणी करण्याची जबाबदारी संबंधित शिक्षण उपसंचालकांवर असणे, तथापि, सन २०१६ ते २०१८ या वर्षात या तिन्ही महाविद्यालयांमध्ये अल्पसंख्याक सिंधी समाजासाठी आरक्षित असलेल्या जागांवर सिंधी समाजातील विद्यार्थ्यांव्यतिरिक्त अन्य विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यात आला असणे, यामुळे सर्व विद्यार्थ्यांना समान सिंधी आणि प्रवेशातील पारदर्शकता या कायद्यातील मूळ तत्वाची पायमल्ली झाली असणे, शिक्षण उपसंचालक, महाविद्यालये आणि एजंट यांच्या परस्पर संगनमताने कोट्यवधी रुपयांचा आर्थिक गैरव्यवहार करून या तिन्ही महाविद्यालयांमध्ये अल्पसंख्याकांसाठी आरक्षित जागांवर प्रवेश देण्यात आले असल्यामुळे या आर्थिक घोट्याची उच्चस्तरीय चौकशी करण्याची मागणी विरोधी पक्ष नेते, विधान परिषद यांनी त्यांच्या दिनांक ४ जून, २०१९ रोजीच्या पत्रान्वये मुख्यमंत्री महोदयांकडे केली असणे, तथापि, अद्याप याबाबत सरकारकडून कोणतीही कार्यवाही झालेली नसणे, यामुळे राज्यातील विद्यार्थ्यांमध्ये व पालकांमध्ये तीव्र असंतोष निर्माण झालेला असणे, याकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (८) **सर्वश्री विक्रम काळे**, नागोराव गाणार, प्रा. अनिल सोले, सर्वश्री गिरीशचंद्र व्यास, विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड. निरंजन डावखरे, सर्वश्री अरुणकाका जगताप, दत्तात्रय सावंत, श्रीकांत देशपांडे, बाळाराम पाटील, किशोर दराडे, डॉ. सुधीर तांबे, सर्वश्री शरद रणपिसे, रामहरी रुपनवर, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड. हुस्नबानू खलिफे, सर्वश्री सतिश चव्हाण, कपिल पाटील, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **शालेय**

शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील सर्व अनुदानित, विनाअनुदानित, अंशतः अनुदानित व तुकड्यांवर दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी नियुक्त झालेल्या सर्व शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना जुनी पेन्शन योजना लागू करण्याबाबत राज्यातील शिक्षकांनी वेळोवेळी शासनाकडे केलेली मागणी, या शिक्षकांना त्यांच्या वेतन देयकातून भविष्य निर्वाह निधीची नियमित कपात आजसुध्दा सुरु असून दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी विनाअनुदानित तसेच अंशतः अनुदानित व दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ नंतर अनुदानावर आलेल्या शिक्षकांना जुनी पेन्शन द्यावयाची की नविन यासंदर्भात कोणताही खुलासा वा सूचना शासनाकडून स्पष्ट न होणे, या संदर्भात शिक्षकांनी मा. उच्च न्यायालयात दाद मागितली असता मा. न्यायमूर्तींनी सन २००५ पूर्वी नियुक्त झालेल्या सर्व शिक्षकांना सेवा शर्ती लागू होतात फक्त जुनी पेन्शन योजनाच का लागू करण्यात का येत नाही असा प्रश्न उपस्थित करणे, विनाअनुदानित शाळेवर शिक्षक व कर्मचारी अत्यंत कमी पगारात शिक्षणाचे पवित्र कार्य करीत असताना निवृत्तीनंतरही त्यांना अत्यंत कमी निवृत्ती वेतन मिळाले तर त्यांच्यावर व त्यांच्या कुटुंबियांवर अन्याय होणार असल्यामुळे या शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना जुनी पेन्शन योजना लागू करण्याबाबत शिक्षक प्रतिनिधींनी मा. राज्यपाल व शासनाकडे बऱ्याचदा अर्ज-विनंत्या करून सुध्दा त्यावर शासनाने कोणताही निर्णय घेतला नसल्यामुळे शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांत पसरलेला तीव्र असंतोष, राज्यातील सन २००५ पूर्वी निवृत्त झालेल्या शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना जुनी पेन्शन योजना लागू करण्याबाबत शासनाने केलेली वा करावयाची उपाययोजना व शासनाची प्रतिक्रिया."

(दुपारी १२-०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे.

दोन : कागदपत्रे सभागृहासमोर ठेवणे -

(१) मुख्यमंत्री : विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये गृह विभागाचे सन २०१७-२०१८ या आर्थिक वर्षाचे

वैधानिक विकास मंडळनिहाय अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह) व कार्यक्रमांतर्गत मंजूर नियतव्यय व प्रत्यक्ष खर्चाचे विवरणपत्र सभागृहासमोर ठेवतील.

- (२) **ग्रामविकास मंत्री** : महाराष्ट्रातील जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्यांचे सन २०१४-२०१५ चे वार्षिक एकत्रित वित्तीय व महसूली लेखे सभागृहासमोर ठेवतील.
- (३) **पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री** : विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये **पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाचे** सन २०१७-२०१८ या आर्थिक वर्षाचे वैधानिक विकास मंडळनिहाय अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह) व कार्यक्रमांतर्गत मंजूर नियतव्यय व प्रत्यक्ष खर्चाचे विवरणपत्र सभागृहासमोर ठेवतील.
- (४) **शालेय शिक्षण मंत्री** : विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये **शालेय शिक्षण व क्रिडा विभागाचे** सन २०१७-२०१८ या आर्थिक वर्षाचे वैधानिक विकास मंडळनिहाय अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह) व कार्यक्रमांतर्गत मंजूर नियतव्यय व प्रत्यक्ष खर्चाचे विवरणपत्र सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : "पंचायती राज समितीचा बावीसावा, तेविसावा, चोविसावा व पंचविसावा अहवाल सभागृहास सादर करणे."

चार : म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचना — (असल्यास).

पाच : म.वि.प. नियम १०१ — अ अन्वये विशेष उल्लेख — (असल्यास).

- मध्यंतर -

सहा : राज्यपालांच्या अभिभाषणावरील चर्चेस मंत्र्यांचे उत्तर -

सात : शासकीय विधेयके —

(क) विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे - विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

(१) "सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक २ - महाराष्ट्र शेतजमीन (जमीनधारणेची कमाल मर्यादा) (सुधारणा) विधेयक, २०१९"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, प्रकाश गजभिये, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक २ - महाराष्ट्र शेतजमीन (जमीनधारणेची कमाल मर्यादा) (सुधारणा) विधेयक, २०१९ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतित्वत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(१) महसूल मंत्री.

(२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता तथा वि.प.स.

(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स.

(४) श्री.प्रसाद लाड, वि.प.स.

(५) श्री.हेमंत टकले, वि.प.स.

(६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई

जगताप, वि.प.स.

(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स.

(८) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स.

(९) अॅड.अनिल परब, वि.प.स.

(१०) श्री.विजय ऊर्फ भाई

गिरकर, वि.प.स.

(२) "सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ३ - महाराष्ट्र जमीन महसूल व विशेष आकारणी यामध्ये वाढ करण्याबाबत (सुधारणा) विधेयक, २०१९"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, प्रकाश गजभिये, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ३ - महाराष्ट्र जमीन महसूल व विशेष आकारणी यामध्ये वाढ करण्याबाबत (सुधारणा) विधेयक, २०१९ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतित्वत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(१) महसूल मंत्री.

(२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष

- नेता तथा वि.प.स.
- (३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स. (४) श्री.प्रसाद लाड, वि.प.स.
 (५) श्री.हेमंत टकले, वि.प.स. (६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई
 जगताप, वि.प.स.
 (७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स. (८) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स.
 (९) अॅड.अनिल परब, वि.प.स. (१०) श्री.विजय ऊर्फ भाई
 गिरकर, वि.प.स.

(३) "सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ४ - महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्तव्यवस्था (सुधारणा) विधेयक, २०१९"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, प्रकाश गजभिये, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ४ - महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्तव्यवस्था (सुधारणा) विधेयक, २०१९ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (१) मुख्यमंत्री. (२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता तथा वि.प.स.
 (३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स. (४) श्री.प्रसाद लाड, वि.प.स.
 (५) श्री.हेमंत टकले, वि.प.स. (६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई
 जगताप, वि.प.स.
 (७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स. (८) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स.
 (९) अॅड.अनिल परब, वि.प.स. (१०) श्री.विजय ऊर्फ भाई
 गिरकर, वि.प.स.

(४) "सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ६ - सोमय्या विद्याविहार विद्यापीठ, मुंबई विधेयक, २०१९"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री धनंजय मुंडे, प्रकाश गजभिये, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ६ - सोमय्या विद्याविहार विद्यापीठ, मुंबई विधेयक, २०१९ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन

विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(१) उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री.

(२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष
नेता तथा वि.प.स.

(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स.

(४) श्री.प्रसाद लाड, वि.प.स.

(५) श्री.हेमंत टकले, वि.प.स.

(६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई
जगताप, वि.प.स.

(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स.

(८) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स.

(९) अॅड.अनिल परब, वि.प.स.

(१०) श्री.विजय ऊर्फ भाई
गिरकर, वि.प.स.

(५) "सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ७ - डी. वाय. पाटील
विद्यापीठ, पुणे विधेयक, २०१९"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री धनंजय मुंडे,
प्रकाश गजभिये, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ७ - डी. वाय. पाटील विद्यापीठ, पुणे
विधेयक, २०१९ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील
प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन
विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(१) उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री.

(२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष
नेता तथा वि.प.स.

(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स.

(४) श्री.प्रसाद लाड, वि.प.स.

(५) श्री.हेमंत टकले, वि.प.स.

(६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई
जगताप, वि.प.स.

(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स.

(८) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स.

(९) अॅड.अनिल परब, वि.प.स.

(१०) श्री.विजय ऊर्फ भाई
गिरकर, वि.प.स.

(६) "सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक २१ - महाराष्ट्र राज्यातील
सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता
(राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेशाकरिता जागांचे आणि
राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे आणि
पदांचे) आरक्षण (सुधारणा व विधिग्राह्यीकरण) विधेयक,
२०१९"

(ख) विधानसभेने दुसऱ्यांदा संमत केल्याप्रमाणे - विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

"सन २०१८ चे वि.स.वि. क्रमांक ६१ - महाराष्ट्र शैक्षणिक संस्था (शुल्क विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०१८"

आठ : (क) (मंगळवार, दिनांक १८ जून, बुधवार, दिनांक १९ जून, व गुरुवार, दिनांक २० जून, २०१९ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —
श्री. सुरेश धस, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे, सर्वश्री विजय ऊर्फ भाई गिरकर, पृथ्वीराज देशमुख, गोपीकिसन बाजोरिया, सुजितसिंह ठाकुर, अॅड.अनिल परब, सर्वश्री निलय नाईक, नरेंद्र दराडे, रामदास आंबटकर, विप्लव बाजोरिया, श्रीमती स्मिता वाघ, सर्वश्री रविंद्र फाटक, गिरीशचंद्र व्यास, अरुणभाऊ अडसड, रामराव पाटील, चंदूभाई पटेल, प्रा.अनिल सोले, सर्वश्री प्रविण पोटे-पाटील, नागोराव गाणार, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"राज्यातील तालुक्यांमध्ये जून ते सप्टेंबर, २०१८ या कालावधीतील पर्जन्याची तूट, उपलब्ध असलेल्या भूजलाची कमतरता, दूरसंवेदन विषयक निकष, वनस्पती निर्देशांक, मृदू आर्द्रता, पेरणी खालील क्षेत्र व पिकांची स्थिती या सर्व घटकांचा एकत्रित विचार करुन या घटकांनी प्रभावित झालेल्या तालुक्यांपैकी १५१ तालुक्यांमधील १७,९८५ गावांमध्ये गंभीर/मध्यम स्वरुपाचा दुष्काळ शासनाने दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ रोजीपासून घोषित केला असणे, त्यानंतरच्या कालावधीत १५१ तालुक्यांव्यतिरिक्त इतर तालुक्यांमधील ज्या महसुली मंडळामध्ये सरासरी पर्जन्यांच्या ७० टक्के पेक्षा कमी व एकूण पर्जन्यमान ७५० मि.मि. पेक्षा कमी झाले आहे अशा एकूण २६८ महसुली मंडळांतील ५,०९० गावांमध्ये शासनाने दुष्काळ घोषित केला असणे तसेच, ९३१ गावांमध्ये दुष्काळ सदृश परिस्थिती जाहीर केली असणे, अशारीतीने राज्यातील एकूण ४१ हजार गावांपैकी तब्बल २९ हजार गावांमध्ये दुष्काळ असल्याचे निदर्शनास येणे, राज्यातील दुष्काळाचा सामना करण्यासाठी राज्याचे मदत व पुनर्वसन मंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली मंत्रीमंडळ उपसमिती गठीत करण्यात येणे, प्रत्येक जिल्हाधिकारी कार्यालयात टंचाई

नियंत्रण व समन्वयासाठी स्वतंत्र कक्ष स्थापण्यात आला असणे, राज्यातील मोठे, मध्यम व लघु पाटबंधारे प्रकल्पाच्या जलाशयातील पाणीसाठा सन २०१८ च्या तुलनेत निम्मा किंवा त्याहूनही कमी असल्याची बाब निदर्शनास येणे, दुष्काळ घोषित केलेल्या किंवा दुष्काळ सदृश परिस्थिती घोषित केलेल्या गावांतील शेतकऱ्यांना शासनाकडून जमिन महसूलात सूट, सहकारी संस्थांच्या कर्जाचे पुनर्गठण, मोठ्या प्रमाणावर शेतकऱ्यांना पिक कर्जमाफी देण्यात येणे, शेतीशी निगडित कर्जाच्या वसूलीस स्थगिती, कृषीपंपाच्या चालू विज बिलात ३३.५ टक्के सुट देऊन अंदाजे रुपये ६७३.४१ कोटीची सवलत देण्यात आली असल्याचे निदर्शनास येणे तसेच, शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या परिक्षा शुल्कात माफी, रोहयो अंतर्गत कामांच्या निकषात काही प्रमाणात शिथिलता, आवश्यक तेथे पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी टँकरचा वापर, टंचाई जाहीर केलेल्या गावात शेतकऱ्यांच्या शेतीच्या पंपाची विज जोडणी खंडीत न करणे, विज थकबाकी न भरल्याने बंद करण्यात आलेल्या ३,३२० पाणीपुरवठा योजना पुन्हा सुरु करण्यात येणे, इ. धोरणात्मक निर्णय करून दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांना या-ना-त्या माध्यमातून मदत करण्याचा शासनाचा प्रयत्न, राज्यात १,२६४ ठिकाणी चारा छावण्या सुरु करण्यात येणे व त्यात सुमारे १० ते ११ लाख जनावरे असणे, चारा छावण्यांसाठी औरंगाबाद विभागीय आयुक्तांना १११ कोटी, पुणे विभागीय आयुक्तांना ४ कोटी व नाशिक विभागीय आयुक्तांना ४७ कोटींचा निधी वितरित करण्यात आला असल्याची बाब निदर्शनास येणे, चारा छावण्यांच्या ठिकाणी तात्पुरती स्वच्छतागृहे उभारण्यात येणे, चारा पिकाच्या लागवडीसाठी शेतकऱ्यांना २५ हजार क्विंटल बियाणांचे वितरण करण्यात येणे व त्यातून ५८ हजार हेक्टर क्षेत्रावर चारा पिकाची लागवड करण्यात आल्याने एकूण ३० लाख मेट्रिक टन चान्याचे उत्पादन झाले असणे, दिनांक १५ मे, २०१९ पासून चारा छावणीतील जनावरांच्या अनुदान दरामध्ये वाढ करून मोठ्या जनावरांसाठी प्रतिदिन रुपये १००/- व लहान जनावरांसाठी प्रतिदिन रुपये ५०/- हा वाढीव दर लागू केला असणे, चारा छावणीत दाखल झालेल्या जनावरांच्या उपस्थितीसाठी आठवड्यातून स्कॅनिंग करण्याचा निर्णय घेण्यात आला असणे, टँकर मंजुरीचे अधिकार उपजिल्हाधिकारी यांना व चारा छावणी मंजुर करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी यांना देण्यात आले असून मागणी होताच ताबडतोब टँकर व चारा छावणी मंजुर करण्यात येत असल्याची बाब निदर्शनास येणे,

सद्यःस्थितीत २८,५२४ गावांमध्ये दुष्काळ/दुष्काळ सदृश परिस्थिती घोषित करण्यात आली असणे व त्याअनुषंगाने १७,९८५ गावांना दुष्काळी अनुदान वाटप करण्यात आले असणे व उर्वरित १०,५३९ गावांना वर उल्लेखित इतर ८ सुविधा लागू करण्यात आल्या असल्याचे निदर्शनास येणे, दुष्काळबाधित शेतकऱ्यांना कृषी विषयक मदत वाटप करण्यासाठी केंद्र शासनाकडून रुपये ४,७१४ कोटी रुपयांची मदत मंजूर करण्यात आली असणे, राज्यातील एकूण ६८,३०,८६५ शेतकऱ्यांना रुपये ४,५०८ कोटी रकमेच्या मदतीचे वाटप करण्यात आले असल्याचे निदर्शनास येणे, राज्यातील शेतकऱ्यांची थकित विद्युत देयके असल्याने बंद असलेल्या पाणी पुरवठा योजनांची विद्युत जोडणी पूर्ण करण्याकरिता शासनाकडून विद्युत देयके अदा करण्यात येणे व त्यापोटी मार्च, २०१९ अखेरपर्यंत रुपये १३२.३० कोटी इतका निधी खर्च झाला असणे, महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतर्गत राज्यात दिनांक ११ मे, २०१९ रोजी संपलेल्या आठवडयामध्ये एकूण ३६,६६० कामे चालू असून त्यावर ३,४०,९५२ इतकी मजुरांची उपस्थिती असल्याचे निदर्शनास येणे, चारा छावण्यांमधील पशुधनाची नोंदणी करून पशुधनाच्या संख्येची दैनंदिन नोंद ठेवण्यासाठी अॅन्ड्राईड मोबाईलवर आधारित प्रणालीचा वापर अनिवार्य करण्याचा निर्णय शासनाकडून घेण्यात येणे व शौर्य टेक्नोसॉफ्ट प्रा.लि. या संस्थेने तयार केलेली प्रणाली विनाशुल्क उपलब्ध करून देण्यात येणे, या संस्थेमार्फत सदर प्रणालीचा वापर करण्याबाबतचे एक दिवसीय प्रशिक्षण चारा छावणी चालकांचे पर्यवेक्षक/कर्मचारी तसेच महसूल विभागातील कर्मचारी यांना जिल्हास्तरावर उपलब्ध करून देण्यात येणे, चारा छावण्यांमध्ये दाखल होणाऱ्या पशुधनांची रोगप्रतिकारक शक्ती व उत्पादन क्षमता कायम राहण्याकरिता त्यांना देण्यात येणाऱ्या हिरवा चारा, ऊसाचे वाडे, ऊस इ. खाद्याच्या प्रमाणात वाढ करून मोठ्या जनावरांकरिता १८ कि.ग्रॅ. याप्रमाणे व लहान जनावरांकरिता ९ कि.ग्रॅ. याप्रमाणे खाद्याचे प्रमाण सुधारित करण्यात आले असणे, राज्यात प्रथमच शेळ्या-मेंढ्यांसाठी छावणी सुरु करण्याचा तसेच राज्यातील दुष्काळी भागात सुरु असलेल्या चारा छावण्यांमधील जनावरांसाठी टॅकरने पाणी देण्याचा निर्णय मंत्रीमंडळ उपसमितीने दिनांक ३० मे, २०१९ वा त्यासुमारास घेतला असणे, सद्यःस्थितीत राज्यात ६,२०९ टॅकरच्या माध्यमातून ४,९२० गावे आणि १०,५०६ पाड्यांवर पाणी पुरवठा केला जात असणे, राज्यात पिक विम्याच्या

भरपाईपोटी आतापर्यंत ३४ लाख शेतकऱ्यांना २२ कोटी रुपयांचे वाटप करण्यात आले असल्याची बाब निदर्शनास येणे, मागील ४ वर्षात ४ कोटी ७२ लाख शेतकऱ्यांना १४,७७३ कोटी रुपये इतकी भरीव नुकसान भरपाई दिली असल्याचे निदर्शनास येणे, कापूस व धान पिकांवरील किडीमुळे नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांना पिक विमा योजनेशिवाय ३,३३६ कोटी रुपयांची भरपाई शासनाकडून दिली असल्याची बाब निदर्शनास येणे, पालकमंत्री व जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली जवळपास सर्व जिल्ह्यांमध्ये आढावा बैठकांचे आयोजन करून दुष्काळ नियंत्रणाचे कार्य युध्द पातळीवर सुरु असणे, जिल्हा, उपविभाग व तालुका स्तरावर क्षेत्रीय कर्मचारी प्रशिक्षणांचे व पेरणीपूर्व मशागती व तयारीबाबत विविध पिकांच्या शेतीशाळांचे आयोजन करण्यात येणे, दिनांक २४ मे ते ८ जून, २०१९ या कालावधीत उन्नत शेती, समृद्ध शेतकरी अभियान राबविण्यात येणे, कृत्रिम पाऊस निर्माण करण्याच्या दृष्टीने होत असलेला प्रयत्न, तूर्तास पेरणी न करण्याबाबत आतापर्यंत जवळपास एक लाखाच्या वर शेतकऱ्यांना एसएमएसद्वारे सूचना करून बियाणे वाया जाऊ नये म्हणून खबरदारी घेण्यात येऊन खरीपाचे नियोजन करण्याचा प्रयत्न इ. दुष्काळ निवारणार्थ शासनाकडून गांभीर्याने करण्यात आलेल्या उपरोक्त उपाययोजना व कार्यवाही विचारात घेऊन त्याअनुषंगाने करावयाची कार्यवाही."

(ख) (गुरुवार, दिनांक २० जून, २०१९ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) — सर्वश्री धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, हेमंत टकले, रामहरी रुपनवर, जयंत पाटील, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, कपिल पाटील, प्रा. जोगेंद्र कवाडे, सर्वश्री सतीश चव्हाण, विक्रम काळे, चंद्रकांत रघुवंशी, किरण पावसकर, जनार्दन चांदुरकर, रामराव वडकुते, डॉ.सुधीर तांबे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.ख्वाजा बेग, आर्कि. अनंत गाडगीळ, सर्वश्री अमरनाथ राजूरकर, सुभाष झांबड, प्रकाश गजभिये, अॅड. राहूल नार्वेकर, सर्वश्री सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, हरिसिंग राठोड, अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, आनंदराव पाटील, जगन्नाथ शिंदे, अमरिशभाई पटेल, मोहनराव कदम, आनंद ठाकूर, डॉ. वजाहत मिर्झा, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"संपुर्ण महाराष्ट्र, विशेषतः मराठवाडा १९७२ पेक्षाही भीषण दुष्काळात भरडला गेला असणे, पहिल्या पहाणी अहवालानुसार १८०

तालुक्यात गंभीर दुष्काळ असल्याचे निदर्शनास आल्यानंतरही केंद्रीय दुष्काळी संहितेनुसार फक्त १५१ तालुक्यात दुष्काळ जाहीर होणे, त्यानंतर राज्याच्या निकषानुसार २६८ मंडळात व ५४४९ गावात मध्यम व गंभीर दुष्काळ जाहीर केला जाणे, राज्यातील दुष्काळी परिस्थिती सर्वसाधारणपणे सारखीच असताना सरसकट आणि एकाच वेळी दुष्काळ जाहीर न केल्यामुळे दुष्काळी उपाययोजना सुरु करण्यात अक्षम्य कालापव्यय झाला असणे, मराठवाड्यात दुष्काळाची तीव्रता सर्वाधिक असणे, दुष्काळामुळे पेरणीसाठी केलेली हजारो कोटी रुपयांची गुंतवणूक वाया गेलेली असणे, दुष्काळी परिस्थितीत पिण्याच्या पाण्यासाठी शासन स्तरावरून टँकर, नादुरुस्त योजनांची दुरुस्ती, नवीन पाणी पुरवठा योजना वा अन्य उपाययोजना वेळीच न झाल्यामुळे दुष्काळग्रस्तांना, जनावरांना आणि विशेषतः माय-भगिनींना अतोनात त्रास सहन करावा लागला असणे, दुष्काळ जाहीर झाल्यानंतर तब्बल ८ महिन्यानंतर चारा छावण्या सुरु झाल्यामुळे मधल्या कालावधीत हजारो पशुधनाची हानी झाली असणे, अद्यापही चारा छावण्यांची मागणी असणे, सुरु असलेल्या चारा छावण्यांचे अनुदान प्रलंबित असणे, चारा छावण्यात आरोग्य सुविधेच्या दुष्काळामुळे जनावरांचा जीव धोक्यात आला असणे, पाणीपुरवठा, जनावरांसाठी चारा, हाताला काम, विशेष आरोग्य सेवा आणि जाहीर केलेल्या अन्य दुष्काळी उपाययोजनांचा पुरता बोजवारा वाजल्यामुळे काही दुष्काळग्रस्तांवर नक्षली होण्याची परवानगी मागण्याची वेळ सरकारने आणली असणे, जाहीर करण्यात आलेली एनडीआरएफ वा एसडीआरएफची मदत अद्याप लाखो शेतकऱ्यांना मिळालेली नसणे, राज्यातील शेतकरी आत्महत्यांचे सत्र अद्याप सुरु असणे, दुष्काळी भागात शेतमजुरांना रोजगार हमी योजनेअंतर्गत रोजगाराची व शेतीची कामे देणे आवश्यक असतांना त्यासंबंधी शासनाने कोणतेही नियोजन केले नसणे, सातत्याने गेल्या चार वर्षात अस्मानी आणि सुलतानी या दुहेरी संकटात असताना या वर्षीच्या हंगामात उत्पन्न मिळेल या एकाच आशेवर शेतकरी वर्ग असणे, बियाणे व पेरणीपूर्व मशागतीच्या अनुदानासाठी रोख मदतीची मागणी करून सुध्दा सरकारने त्याकडे जाणिवपूर्वक कानाडोळा केला असणे, दुसऱ्या बाजूला जाहीर केलेल्या कर्जमाफीपासून लाखो शेतकरी वंचित राहिल्यामुळे बँका तेरा टक्के दंडनीय व्याजाची आकारणी करत असणे, तसेच एनपीअेचा बागुलबुवा पुढे करून बँका चालू हंगामासाठी पीक कर्ज देण्यास स्पष्ट नकार

देत असणे, गेल्या ३ महिन्यात अनेक वेळा सोसाट्याच्या वाऱ्यासह, गारपीट, वीज कोसळून फळबागा, इतर पिके आणि घरांचे प्रचंड नुकसान व जीवितहानी झालेली असणे, तथापि, अद्यापही शासनाने नुकसानभरपाई जाहीर न करणे, बॉडअळी, तुडतुडा रोगाची वर्ष-दोन वर्षापूर्वी जाहीर केलेली नुकसानभरपाई व दूध अनुदान अद्याप शेतकऱ्यांना मिळालेले नसणे, मागील २ वर्षांपासून लाखो शेतकऱ्यांना पीक विम्याची नुकसान भरपाई मिळालेली नसणे, पीक विमा कंपन्यांचा शासकीय यंत्रणेला हाताशी धरून पीक विमा नुकसानीची रक्कम नाकारण्याकडे कल असणे, सोयाबीन पीकाला पीक विम्यातून वगळल्यामुळे लाखो शेतकऱ्यांना फटका बसलेला असणे, कोणत्याही उत्पादनांना हमीभाव मिळत नसल्यामुळे आणि उत्पादनाची शासकीय खरेदी अगदी नगण्य होत असल्यामुळे शेतकरी मेटाकुटीला आला असणे, राज्यातील मत्स्यव्यवसाय पर्सिसीन मच्छीमारीमुळे अडचणीत आला असणे, राज्यातील मत्स्यशेतीवर गेल्या वर्षभरात मत्स्य दुष्काळ व इतर संकटे आल्यानंतरही शासनाकडून मच्छीमारांना कोणतीही मदत मिळालेली नसणे, मत्स्यव्यवसाय विभागाकडून सुरु असलेल्या अनेक योजनांची अंमलबजावणी योग्य पध्दतीने होत नसणे, राज्यशासनाने तातडीने मच्छीमार बांधवांना विशेष पॅकेज देऊन मदत करण्याची निर्माण झालेली आवश्यकता, आंबा, काजू, नारळ, सुपारी, भात यासारख्या कोकण पट्ट्यातील अर्थव्यवस्थेचा कणा असलेल्या शेती व फळबाग उत्पादनांना लहरी हवामानाचा तसेच शासनाच्या शेतकरी विरोधी पणन नितीचा फटका बसलेला असणे, वारंवार मागणी करूनही शासनाने कोणतीही मदत न करणे, वादळ, गारपिटीने नुकसान झालेल्या फळबागांसाठी हेक्टरी १ लाख आणि अन्य पिकांसाठी हेक्टरी ५० हजाराची केलेली मागणी, सरसकट कर्जमाफी, संपूर्ण वीज बिलाची माफी, दुष्काळातील उपाययोजना युध्दपातळीवर राबविणे, आणि बियाणे व पूर्वमशागतीच्या अदानासाठी एकरी २५ हजाराची केलेली मागणी, दुष्काळ निवारणासाठी करण्यात आलेल्या मागण्या, दुष्काळाची सद्यःस्थिती आणि शासन पातळीवरील युध्द पातळीवर करावयाच्या उपाययोजना विचारात घेऊन करावयाची कार्यवाही."

— अशासकीय कामकाज —

(बैठकीच्या अखेरचे २ १/२ तास)

नऊ : (क) अशासकीय विधेयके :-

पुरःस्थापनार्थ -

- (१) सन २०१९ चे वि.प.वि. क्रमांक २ - महाराष्ट्र शैक्षणिक परिसंस्था (व्यवस्थापन) (सुधारणा) विधेयक, २०१९ - श्री. नागोराव गाणार, वि.प.स. यांचे.
- (२) सन २०१९ चे वि.प.वि. क्रमांक ३ - महाराष्ट्र महानगरपालिका (सुधारणा) विधेयक, २०१९ - श्री. शरद रणपिसे, वि.प.स. यांचे.

(ख) अशासकीय ठराव :-

(शुक्रवार, दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१८ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला अशासकीय ठराव) -

- (१) श्री. धनंजय मुंडे, वि.प.स. यांचा ठराव क्रमांक ८६ - (मंत्र्यांचे उत्तर प्रलंबित) -

"राज्यातील सुशिक्षित बेरोजगारांचे वाढते प्रमाण, नोकरी व रोजगाराअभावी त्यांच्यात निर्माण झालेले वैफल्य, शासनाने बंद केलेला सुशिक्षित बेरोजगार भत्ता, रोजगाराच्या भाग भांडवलासाठी बँकांसारख्या आर्थिक संस्थाकडून येणाऱ्या अडचणी, या बाबी विचारात घेता बेरोजगारांच्या समस्या परिणामकारकपणे सोडविण्यासाठी व गरीब कुटुंबातील व्यक्तिला रोजगार मिळविण्याच्यादृष्टीने एक सक्षम व स्वतंत्र यंत्रणा स्थापन करण्यात यावी व सुशिक्षित बेरोजगारांना पुन्हा भत्ता सुरू करावा, रोजगारासाठी भागभांडवलाची सोय करावी व बंदी घालण्यात आलेली नोकर भरती पुन्हा सुरू करावी, अशी शिफारस ही विधानपरिषद शासनास करीत आहे."

(मंगळवार, दिनांक १८ जून, २०१९ रोजीच्या बॅलेटद्वारा ठरविलेल्या प्राथम्यक्रमानुसार खालील ठराव दाखविण्यात आले आहेत) -

- (२) श्री. विक्रम काळे, वि.प.स. यांचा ठराव क्रमांक २० -

"राज्यातील सर्व विद्यार्थ्यांना घ्यावयाचे सर्व माध्यमातील शिक्षण हे अधिक परिणामकारक, प्रभावी होण्यासाठी आणि भविष्यात सक्षम पिढी उभी राहण्यासाठी सर्व शिक्षण विभाग (शालेय शिक्षण, उच्च शिक्षण, तंत्रशिक्षण, आश्रमशाळा, अंध, अपंग, मूक-बधिर शाळा, आदिवासी आश्रम शाळा) हे मंत्रालयातील एकाच विभागाच्या अधिपत्याखाली आणावे, अशी शिफारस ही विधानपरिषद शासनास

करीत आहे."

(३) श्री. विलास पोतनीस, वि.प.स. यांचा ठराव क्रमांक ८५ —

"राष्ट्रीय स्तरावर भारतीय प्रशासकीय सेवा, भारतीय पोलीस सेवा व तत्सम विविध स्पर्धामध्ये उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांमध्ये इतर राज्यांच्या तुलनेत महाराष्ट्र राज्यातील विद्यार्थ्यांचे अल्प प्रमाण लक्षात घेता, हे प्रमाण अधिकरित्या वाढविण्यासाठी व उमेदवारांची अद्ययावत पद्धतीने योग्य प्रकारे पूर्व तयारी करून घेण्यासाठी राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यात किमान एक प्रशासकीय सेवेसंदर्भातील प्रशिक्षण केंद्र स्थापन करण्याच्या दृष्टीने आवश्यक ती उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानपरिषद शासनास करीत आहे."

(४) श्री. रामदास आंबटकर, वि.प.स. यांचा ठराव क्रमांक २५ —

"राज्यातील आदिवासी विकास विभाग व सामाजिक न्याय विभागामार्फत चालविल्या जाणाऱ्या शासकीय व अनुदानीत आश्रमशाळा तसेच मुलींच्या वसतिगृहात तेथील कर्मचाऱ्यांकडून अल्पवयीन मुलींचे होत असलेले लैंगिक शोषण, पुरूष कर्मचाऱ्यांच्या त्याठिकाणी नेमणूका होत असल्यामुळे अल्पवयीन आदिवासी मुलींवरील सतत होणाऱ्या अत्याचाराच्या घटनेत वाढ होत आहे, यामुळे आदिवासी मुलींच्या शिक्षण, त्यांच्या बौद्धिक विकासावर तसेच सामाजिक जीवनावर आणि उर्वरीत आयुष्यावर परिणाम होत असून या पिडीत मुलींना न्याय मिळण्याकरीता अत्याचार करणाऱ्यांना कठोर कारवाई करण्यासाठी शासनाने तातडीने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानपरिषद शासनास करीत आहे."

विधान भवन,

मुंबई

दिनांक : २० जून, २०१९

जितेंद्र भोळे

सचिव (का.),

महाराष्ट्र विधानपरिषद.